Page No.:
Date:

महामहोपाध्यायश्रीमहेशचन्द्रविरचित
नव्यन्यायभाषाप्रदीप
(प्रश्नपत्र)

કુલ માર્ક - ૫૦
સમયમર્યાદા - ૩ કલાક

✳ ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઇ પણ પાંચ)

(૧×૫ = ૫)

૧. ______ અને ______ નું શબ્દથી ઉચ્ચારણ કરવામાં ન આવે તો તેનું અનવચ્છિન્ન = વિશેષણજ્ઞાન વિના જ બોધ થાય છે.

૨. અન્યોન્યાભાવની પ્રતિયોગિતાનો અવચ્છેદક સંબંધ ______ બને છે.

૩. વિધેયનું વિધાન ક્યારેક ______ રૂપે અને ક્યારેક ______ રૂપે થાય છે.

૪. વિશિષ્ટબુદ્ધિ માટે ______ જ્ઞાન કારણ છે.

૫. સ્વરૂપસંબંધનું બીજું નામ ______ છે.

૬. અભાવની પ્રતિયોગિતા ______ અને ______ થી અવચ્છિન્ન થાય છે.

✳ નિમ્નોક્ત વાક્ય સાચું છે કે ખોટું તે જણાવો. અને જો ખોટું હોય તો શા માટે ખોટું છે તેનું કારણ જણાવો.

(૧×૫ = ૫)

(કોઇપણ પાંચ)

૧. સંબંધ અર્થાત સંનિકર્ષ. તે બે વિભિન્ન વસ્તુઓમાં પરસ્પર કાર્ય-કારણ ભાવનો પ્રયોજક છે.

૨. ઘટાભાવાભાવાભાવાભાવ અર્થાત્ ઘટ થાય છે.

૩. કેવલજ્ઞાનવાનયં મહાવીરો મહાપરાક્રમી આ વાક્યમાં કેવલજ્ઞાનવત્ મુખ્યપ્રકાર છે અને મહાપરાક્રમિત્વ સમુચ્ચયપ્રકાર છે.

૪. રૂપત્વ એ નૈમિત્તિક ધર્મ છે અને અવચ્છેદકતા સમવેત ધર્મ છે.

૫. સંશયમાં બંને કોટિ સમાન જ હોય છે.

૬. સાધ્યતાવચ્છેદક ધર્મ સખંડ હોય તો સાધ્યતાવચ્છેદકના પણ અવચ્છેદક બોધ કરાવે છે.

* નિમ્નોક્ત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો (કોઈપણ દશ) (૧×૧૦=૧૦)

૧. અવ્યાપ્યવૃત્તિપદાર્થના અવચ્છેદક કોણકોણ થઈ શકે? ઉદાહરણ અને ચિત્રોથી સમજાવો.
૨. નિરૂપ્ય-નિરૂપક ભાવ ક્યાં થાય છે? કોઈપણ બે સ્થાનોમાં ચિત્ર સહિત નવ્ય-ન્યાયશૈલીમાં સમજાવો
૩. પ્રત્યક્ષજ્ઞાન થવાની પ્રક્રિયા વર્ણવો.
૪. અવચ્છેદકનું લક્ષણ શું છે?
૫. સંભાવના પ્રમાણ કોને કહેવાય? અને તેનો શેમાં અંતર્ભાવ થાય છે?
૬. વિશિષ્ટ-વૈશિષ્ટ્ય અવગાહી જ્ઞાન એટલે શું? ઉદાહરણથી સમજાવો
૭. વિશેષણના કેટલા પ્રકાર છે? કયા-કયા? ઉદાહરણ પૂર્વક સમજાવો.
૮. શાબ્દબોધની પ્રક્રિયા વર્ણવો.
૯. ધર્મ કોને કહેવાય? તેના કેટલા ભેદ-પ્રભેદ છે? દરેકની વ્યાખ્યા આપો.
૧૦. સમવાયસંબંધ, ધર્મ-ધર્મી, અવચ્છેદક-અવચ્છિન્ન, અને વિશેષણ-વિશેષ્યના સમાનાર્થી=પર્યાયવાચી નામ જણાવો.
૧૧. અભાવના કેટલા પ્રકાર છે? ઉદાહરણથી સમજાવો.

* નિમ્નોક્ત શબ્દોની વ્યાખ્યા લખો (કોઈપણ-૧૦) (૧×૧૦=૧૦)

૧. સામાનાધિકરણ્ય
૨. પ્રતિયોગિવ્યધિકરણ
૩. વિધેય
૪. નિર્વિકલ્પક જ્ઞાન
૫ સંસર્ગાભાવ
૬. સમૂહાલંબન જ્ઞાન
૭. અવ્યાપ્યવૃત્તિ
૮. શબ્દપ્રવૃત્તિ નિમિત્ત
૯. અવૃત્તિપદાર્થ
૧૦. વ્યાસજ્યવૃત્તિ
૧૧. સંશય

* નિમ્નોક્ત પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તર લખો (૫×૨=૧૦)

૧. આ ગ્રંથમાં કયા કયા સંબંધોની ચર્ચા કરવામાં આવી છે? તેના નામ, વ્યાખ્યા, વિશ્લેષણ ચિત્રો આદિ સહિત વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.
૨. જ્ઞાનના કેટલા પ્રકાર છે? વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો

અથવા

'પ્રતિયોગિ-અનુયોગિના' કેટલા અર્થ છે? દરેકને ચિત્રો આદિ સહિત વિસ્તારથી

Page No.:
Date:

* નિમ્નોક્ત વાક્યોના ચિત્ર બનાવો અને નવ્યન્યાયની શૈલીમા તેનું વિવેચન કરો (કોઇ પણ પાંચ) (१×५ = ५)

१. जनकानुरक्तोऽयं रामः पूज्यः।
२. मृन्मयोऽयं गिरिः मनोहरपुष्पसमृद्धिमान्।
३. आकाशे रूपाभावः।
४. दण्डी नास्ति।
५. सुन्दरो नरः।
६. शतायुरपि अयं वृद्धो मरिष्यति मनुष्यत्वात्।

* નિમ્નોક્ત ચિત્રોનું નવ્યન્યાયશૈલીમાં વિવેચન કરો. (કોઇપણ પાંચ) (१×५=५)

(१)

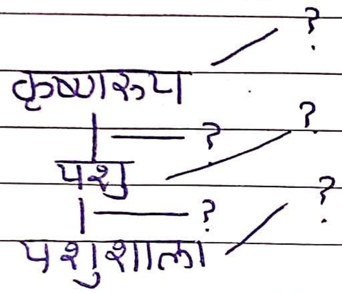

(२)

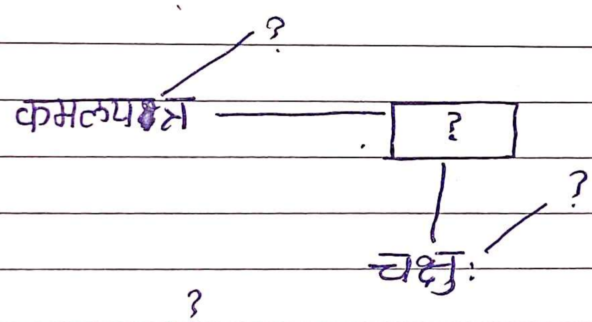

(३)

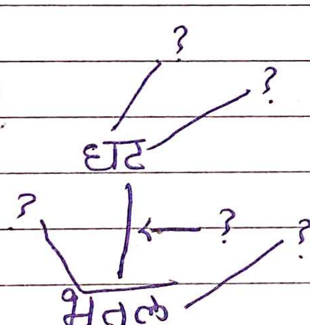

(४)

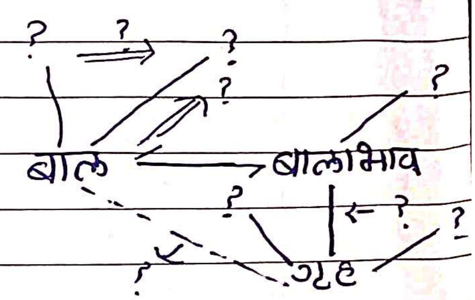

(५)

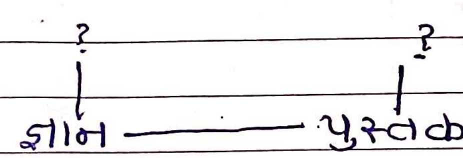

(६)

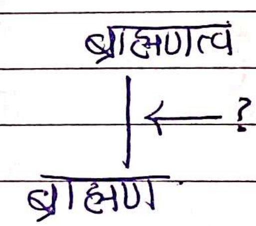

* આ ગ્રંથના અધ્યયનથી શું લાભ થયો? ~~અ~~ન્યાયગ્રંથનું અધ્યયન શા માટે કરવું જોઇએ?